

سیمای کشاورزی شهرستان شاهین شهر و میمه سال زراعی 97-96

شهرستان شاهین-شهر و میمه با مساحتی بالغ بر ۶۱۰۵ کیلومتر مربع از شمال به استان مرکزی - از شرق به کاشان، نطنز و برخوار - از جنوب به اصفهان و از غرب به نجف-آباد، خمینی-شهر و گلپایگان محدود است. این شهرستان دارای دو بخش مرکزی و میمه و ۶ شهر به نامهای: شاهین-شهر، گز برخوار، میمه، وزوان، لای-بید (جدید التاسیس) و شهر گرگاب (جدید التاسیس) و ۱۹ روستا به نامهای: اذان، زیادآباد، حسن رباط، لوشاب، موته، ونداده، خسروآباد، سعیدآباد، مرآوند، قاسم-آباد، چغاده، رباط آغاکمال، باغمیران، سُه، کلهرود، دهلر، بیدشک، مورچه خورت و جهادآباد می باشد. شهر شاهین-شهر مرکز بخش مرکزی و شهر میمه مرکز بخش میمه می باشد. بخش مرکزی شامل شهرهای شاهین-شهر، گز برخوار و گرگاب و بخش میمه شامل شهرهای میمه، وزوان و لای بید است. دهستان مورچه خورت با مرکزیت روستای مورچه خورت و دهستان برخوار غربی به مرکزیت روستای جهادآباد در بخش مرکزی و دهستان ونداده با مرکزیت روستای ونداده و دهستان زرکان با مرکزیت روستای حسن رباط در بخش میمه واقع شده اند. نقل است که نقشه اولیه طراحی شده شهر از بالا به صورت شاهین جلوه می کرده است. به دلیل وجود آبشخور شاهین-ها در این منطقه بنا کنندگان شاهین-شهر آنرا به این نام نامیدند.

میمه: به دلیل مساعد بودن کشت مو و وجود تاکستانهای اطراف شهر میمه این شهر را میمه نامیدند.

گز برخوار: یکی از قدیمی-ترین شهرهای منطقه می باشد. این شهر به روایتی در قدیم الایام دارای یک نوع گیاه تیغ دار بیابانی با رویش زیاد بوده که این گیاه به نام گز نامیده می شده است.

جغرافیای طبیعی

بطور کلی آب و هوای شهرستان نیمه کوبیری بوده و جزء سرزمین-های خشک کشور بشمار می رود. شاهین-شهر مرکز شهرستان به دلیل موقعیت ویژه-ای که داراست مکان برخورد توده هوای گرم و خشک کوبیری با توده هوای سرد کوههای غرب است و به همین جهت پیوسته باد در این شهر در حال وزش می باشد.

مناطق کوهستانی بیشتر مناطق غرب، شمال و شمال شرقی شهرستان از جمله بخش میمه را در بر گرفته است. نواحی شمال و شمال شرقی از استپ کوهپایه-ای، نواحی جنوب و جنوب شرقی از استپ بیابانی برخوردار است.

بخش میمه از نقاط سردسیر می باشد. از ارتفاع بیشتری از سطح دریا نسبت به دیگر مناطق شهرستان برخوردار است. دارای تابستانهای گرم و خشک، پاییز با بادهای موسمی همراه با رگبارهای تند و بارانهای نامنظم و زمستانهای سرد و خشک می باشد.

بخش میمه از شمال، شمال شرق و شرق به کوههای کرکس محدود است. در جنوب غربی شهر وزوان کوهستان کهر و با ارتفاع ۲۵۰۰ متر و رشته کوههای دم سیاه و سه کلنگ نیز قرار دارد.

جمعیت: بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ جمعیت شهرستان بالغ بر ۲۳۴۶۶۳ نفر است که از این تعداد ۲۲۰۸۸۷ نفر در شهرها و ۱۳۷۷۶ نفر در روستاها ساکن می باشند. درصد جمعیت شهری 94/16 و درصد جمعیت روستایی 5/87 میباشد.

سطح اراضی کشاورزی 24000 هکتار و دارای 10000 نفر بهره بردار میباشد. تعداد کل شاغلین 211196 نفر که از این تعداد جمعیت شاغلین در بخش کشاورزی 52799 نفر میباشد که 25 درصد کل شاغلین را تشکیل میدهد.

مهمترین محصولات زراعی شهرستان: گندم، جو، یونجه، ذرت، کلزا، چغندر قند، سیب زمینی

مهمترین محصولات باغی شهرستان: پسته، انار، انگور، سیب، به، گردو، گل محمدی و زعفران

مهمترین تولیدات دام، طیور و آبزیان شهرستان: گوشت قرمز، گوشت سفید، شیر، تخم مرغ، عسل

واحد زراعت:

میزان سطح اراضی زراعی شهرستان 15000 هکتار که بیش از 30 نوع محصول زراعی در این شهرستان کشت میشود.

محصولات زراعی شاخص شهرستان

عنوان	سطح (هکتار)	تولید (تن)
گندم	2500	11250
جو	2700	10800
ذرت علوفه ای	1930	106150
یونجه	850	5950
خربزه	800	24000
کلزا	290	870
سیب زمینی	130	3640

از جمله اقدامات صورت گرفته در بخش زراعی شهرستان:

- توسعه و ترویج کشتهای متناسب با شرایط آب و هوایی و اقلیم شهرستان در راستای تغییر الگوی کشت (کلزا- سورگوم- چغندر قند بهاره و پاییزه- تریتی کاله- کاملینا- منداب و...)
- ایجاد مزارع الگویی (گندم، جو، تریتی کاله، سورگوم، کلزا، کاملینا)
- نظارت بر بهبود عملکرد مزارع زراعی
- ترویج روشهای آبیاری با استفاده از نوارهای تیپ در زراعت محصولات مختلف در جهت استفاده بهینه از آب (کشت گندم به روش آبیاری تیپ- کشت کلزا به روش آبیاری تیپ و...)

- اجرای طرح های ترویجی - تحقیقی و مشارکتی ارقام مختلف محصولات زراعی (گندم، جو، سورگوم، کلزا) به منظور توسعه کشت های با نیاز آبی کم و آشنایی کشاورزان و ترویج آن
- نظارت بر فرایند خرید محصولات زراعی
- توسعه کشت بی خاکورزی

واحد باغبانی:

از جمله فعالیت های باغبانی شهرستان در چند سال اخیر:

- تولید خربزه به روش داربستی در گلخانه
- اصلاح، احیاء، بهبود و ایجاد باغات پسته
- تغییر الگوی کشت (کشت پسته-زعفران-گل محمدی)
- حذف و جایگزینی درختان نامساعد با شرایط محیطی منطقه
- تهیه و توزیع تعداد **9000** اصله نهال یارانه دار پسته
- توسعه و ترویج کشتهای گلخانه ای (سطح توسعه گلخانه طی چهار سال گذشته : گلخانه فلزی **4/7** هکتار با سرمایه گذاری **5/8** میلیارد تومان)
- گلخانه چوبی: **10** هکتار با سرمایه گذاری **3/2** میلیارد تومان
- گلخانه در دست احداث و اخذ پروانه : **12** هکتار با سرمایه گذاری **21** میلیارد تومان
- سطح فعال گلخانه های (فلزی و چوبی) شهرستان **69** هکتار
- تجهیز گلخانه ها در سطح **5** هکتار
- معرفی متقاضیان جهت اخذ مجوز احداث گلخانه ها
- توسعه ایجاد اشتغال در سطح شهرستان با استفاده از کشتهای گلخانه ای، کشت محصولات زعفران، گل محمدی، پسته

محصولات باغی شهرستان در سال 96-97

نوع محصول	سطح (هکتار)	عملکرد (کیلوگرم در هکتار)
سیب درختی	74	13900
انار	162	17600
پسته	520	850
بادام	103	1700
انگور	380	12000
گردو	174	2900
گلابی	12	18200
به	39	13000
هلو و شلیل	4	11000
زرد آلو	31	9500
گیلاس	12	6500
آلبالو	9	8200
زیتون	31	930
گل محمدی	294	2750
زعفران	56	4
زرشک	9/5	900
سایر باغات	25	9200

واحد دام و طیور و آبزیان:

تعداد و ظرفیت واحد دام و طیور در سال 96-97

ردیف	عنوان	ظرفیت
1	گاوداری صنعتی شیری	15000 راس
2	گاوداری صنعتی پرواری	1200 راس
3	گاوداری غیر صنعتی	500 راس
4	پرورش گوسفند	272500 راس
5	مرغداری تخم گذار	707000 قطعه
6	مرغداری گوشتی	3572700 قطعه
7	واحدهای سایر ماکیان	1000 قطعه

ردیف	عنوان	ظرفیت
1	تعداد گوسفند وبره	191150 راس
2	تعداد بز و بزغاله	81350 راس
3	جمع دام سبک	272500 راس
4	تعداد گاو و گوساله	33130 راس
5	تعداد شتر	10 نفر
6	جمع دام سنگین	33130 راس
7	جمع کل طیور	4664700 قطعه
8	جمع کل سایر ماکیان	1000 قطعه
9	ماهیان زینتی	5000 قطعه
10	کلنی زنبثر عسل	2000 کلنی

میزان تولید واحد دام و طیور

ردیف	عنوان	میزان تولید
1	میزان تولید گوشت قرمز	10900 تن
2	میزان تولید گوشت مرغ	26200 تن
3	میزان تولید شیر	202200 تن
4	میزان تولید تخم مرغ	11720 تن
5	میزان تولید عسل	35 تن
6	جمع تولید دامی	251020 تن

واحد امور فنی و زیربنایی:

فعالیت های شاخص اداره فنی و زیربنایی از سال 94 الی 97

ردیف	عنوان پروژه	کارانجام شده	واحد	اعتبار هزینه شده (میلیون ریال)
1	مرمت و بهسازی قنوات	41	رشته	13/232
2	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی	20225	متر	30/686
3	لوله گذاری	10200	متر	1/500
4	تسطیح لیزری اراضی کشاورزی	75	هکتار	620
5	احداث استخر ذخیره آب	1	باب	1/100
6	احداث جاده دسترسی به مزارع	6600	متر	1/400
	جمع کل اعتبار هزینه شده			48/538

تسهیلات و ایجاد اشتغال در شهرستان در چند سال اخیر

ردیف	نوع وام	تعداد	مبلغ (میلیون ریال)
1	کارا	107	79587
2	تبصره 18 (فراگیر)	1	11348
3	مشاغل خانگی	179 طرح مستقل	8066
4	مشاغل خانگی	5 طرح پشتیبان	3300
5	تسهیلات سرمایه ای بخش کشاورزی	135	353171
6	تسهیلات در گردش	314	746920

فعالیت های اداره ترویج:

ردیف	عنوان طرح	حجم فعالیت	تعداد اشتغال
1	برگزاری کارگاه های آموزشی و ترویجی (یک روزه و مهارتی)	2163 نفر روز	-
2	تاسیس و راه اندازی صندوق اعتبارات خرد ویژه زنان روستایی	1 مورد	50 نفر
3	نظارت بر پهنه ها، سایت های الگویی و کانون یاد گیری	7 مورد سایت الگویی -1 مورد کانون یادگیری	30 نفر
4	توزیع نشریات، بروشور، فصل نامه، تکثیر CD، DVD با موضوعات آموزشی-ترویجی	4000 نسخه	-
5	طرح انتخاب نمونه های کشاورزی در سطح استانی	6 مورد	-

برنامه های اولویت دار و قابل اجرا در سطح شهرستان:

- توسعه کشتهای گلخانه ای
- توسعه سیستمهای نوین آبیاری- ارتقاء بهره وری از منابع آب
- توسعه صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی
- توسعه پرورش شیلات در سطح شهرستان

چالش ها و کاستی ها:

- کمبود آب در بخش کشاورزی
- عدم وجود تسهیلات ارزان قیمت در بخش کشاورزی
- شرایط سخت بهره برداران برای دریافت تسهیلات از جمله (وثایق موجود، بدهی های قبلی و...)
- همسان نبودن هزینه های تولید با قیمت فروش محصولات کشاورزی
- کمبود نوسانات شدید قیمت نهاده های محصولات دامی (کنجاله سویا و.....)

مسائل و مشکلات بخش کشاورزی شهرستان :

- بروز خشکسالی و کاهش نزولات جوی و کاهش شدید منابع آبهای زیرزمینی و کاهش کمی و کیفی آب آبیاری و به تبع آن کاهش سطوح کشت محصولات زراعی و کاهش عملکرد محصولات زراعی
- کمبود تسهیلات و اعتبارات با بهره کم در بخش کشاورزی و نرخ بالای سود تسهیلات بانکی واحدهای تولیدی
- عدم رضایت کشاورزان از خدمات بیمه محصولات زراعی در پرداخت غرامت به کشاورزان خسارت دیده
- عدم تخصیص اعتبارات کافی جهت احیای باغات آسیب دیده از خشکسالی
- عدم پذیرش ضمانت و وثیقه روستاییان از سوی برخی بانکها
- افزایش قیمت تراکتور ، ماشینهای کشاورزی ، ادوات دنباله بند و قطعات یدکی و افزایش شدید قیمت خدمات مکانیزه ارائه شده و افزایش هزینه تولید محصولات کشاورزی
- هزینه بالای مبارزه با آفات و علفهای هرز مزارع و باغات و قیمت بسیار زیاد سموم خارجی و کیفیت نازل سموم داخلی
- عدم استقبال کارگران ایرانی جهت کار در واحد های تولیدی و بکارگیری کارگران غیر ایرانی در واحد های تولیدی
- عدم ثبات نرخ قیمت های نهاده های زراعی و دامی و خرید نهاده ها بصورت نقدی و فروش محصولات بصورت مدت دار
- دریافت عوارض گوناگون از واحد های تولیدی توسط ارگانهای مختلف
- کمبود وسیله نقلیه متناسب با ماموریت های محوله و کمبود نیروی انسانی
- عدم توانایی عموم بهره برداران بخش کشاورزی جهت بازپرداخت تسهیلات اعطایی و استمهال وامهای اخذ شده در سنوات قبل
- عدم تناسب محیط کار با استانداردهای یک محیط اداری قابل قبول

راهکارها و پیشنهادات در جهت رفع مشکلات بخش کشاورزی شهرستان :

- ❖ تغییر الگوی کشت و جایگزینی محصولات زراعی و باغی مقاوم به شرایط خشکی و کمبود آب
- ❖ استفاده از ارقام جدید و اصلاح شده محصولات زراعی که بهره وری بالاتری در مصرف آب دارند.
- ❖ استفاده از ارقام زودرس که نیاز آبی کمتر و دوره رشد کوتاهتری دارند.
- ❖ استفاده از سیستمهای آبیاری نوین که هدر رفت آب و میزان آب مصرفی را کاهش داده و بهره وری آب را بالا می برد.
- ❖ انجام خاکورزی حفاظتی و کشت بادستگاه کشت مستقیم (نوتیلیج) و حفظ بقایا در سطح خاک
بمنظور حفظ رطوبت خاک
- ❖ جلوگیری از خرد شدن اراضی و حفظ یکپارچگی آن و تشکیل تشکلهای تولیدی و اقتصادی
نمودن تولید
- ❖ برگزاری کارگاههای آموزشی و توجیه کشاورزان به رعایت مسائل فنی در کلیه مراحل زراعت و
باغبانی
- ❖ حمایت و توسعه شرکتهای مکانیزاسیون کشاورزی در سطح شهرستان و استان جهت کاهش
هزینه خدمات ارائه شده به کشاورزان و امکان دسترسی کلیه کشاورزان به تکنولوژی های جدید
و مدرن مکانیزه در راستای تغییر شیوه های کشت برای مقابله با خشکسالی
- ❖ الزام تولید کنندگان تراکتور و ادوات دنباله بند به افزایش کیفیت و رعایت استانداردهای جهانی و
نظارت مستمر بر نحوه ارائه خدمات پس از فروش در راستای رفع عیوب دستگاهها و ارتقاء
تولیدات داخلی